

Yazışma Adresi
Correspondence Address

Aslı ÇETİNKAYA YAPRAK
Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Göz Hastalıkları Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye
aslickaya@yahoo.com

Geliş Tarihi : Aralık 16, 2021
Received
Kabul Tarihi : Ocak 20, 2022
Accepted
E Yayın Tarihi : Eylül 01, 2022
Online published

Bu makalede yapılacak atıf
Cite this article as
Çetinkaya Yaprak A, Aktaş EH.
YouTube Videolarının Retina
Dekolmanı Hakkındaki İçerik
Kalitesinin Değerlendirilmesi

Akd Tıp D 2022; 8(3): 251 - 256

Aslı ÇETİNKAYA YAPRAK
Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Göz Hastalıkları Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-4285-419X

Emine Hazal AKTAŞ
Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Göz Hastalıkları Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6688-8546

YouTube Videolarının Retina Dekolmanı Hakkındaki İçerik Kalitesinin Değerlendirilmesi

Quality Assessment Of Information On Retinal Detachment On YouTube Videos

ÖZ

Amaç:

Bu çalışmada, retina dekolmanı ile ilgili YouTube videolarının kalitesi, güvenilirliği ve etkinliği değerlendirildi.

Gereç ve Yöntemler:

Retina dekolmanı anahtar kelimesi kullanılarak YouTube'da çevrimiçi bir arama yapıldı ve ilk 100 video çalışmaya dahil edildi. Tüm videolar, beğeni, beğenmeme, yorum, görüntüleme, günlük görüntüleme oranı, yüklenen kaynak (klinisyenler, kamu/özel kurum, veya sağlık kanalı), yüklendiği ülke, video türü (hasta deneyimi, bilimsel, bilgi içerikli) ve içerik (klinik, tedavi veya her ikisi) olarak değerlendirildi. Journal of the American Medical Association (JAMA), DISCERN, küresel kalite (KKS) ve kullanışlılık puanları iki bağımsız oftalmolog tarafından değerlendirildi.

Bulgular:

İlk 100 videonun 88 videosu kriterleri karşıladı. Ortalama DISCERN, JAMA, KKS ve kullanışlılık puanı sırasıyla $44,1 \pm 14$, $1,66 \pm 0,58$, $2,81 \pm 0,93$ ve $2,05 \pm 1,24$ idi. Elli iki (%59,1) video hekimler tarafından, 36 video (%40,9) hekim olmayanlar tarafından yüklenmişti. Korelasyon analizinde tüm puanlama sistemleri birbirleri ile anlamlı ve güçlü pozitif korelasyon gösterdi ($p < 0,001$). DISCERN, KKS, kullanışlılık puanları, görüntüleme oranı, beğeni, beğenmeme ve yorum sayısı da istatistiksel olarak anlamlı bir pozitif korelasyon gösterdi.

Sonuçlar:

Retina dekolmanı ile ilgili YouTube videolarının içeriği genel olarak kaliteli ve eğitici. Sağlık profesyonelleri tarafından yüklenen videoların geliştirilmesi, videoların kalitesini, güvenilirliğini ve bilgilendirici özelliklerini arttıracaktır.

Anahtar Sözcükler:

DISCERN puanı, Küresel Kalite puanı, Journal of the American Medical Association puanı, Retina dekolmanı, YouTube videoları

ABSTRACT**Objective:**

This study evaluated the quality, reliability and effectiveness of YouTube videos addressing retinal detachment.

Material and Methods:

An online search of YouTube was performed using the keyword retinal detachment and the first 100 videos were included in the study. All videos were evaluated in terms of like and dislike numbers, comments, views, daily viewing rates, uploading sources (physicians, public/private institution, or health channel), country of origin, video type (patient experience, scholarly information), and contents (clinic, treatment or both of them), Journal of the American Medical Association (JAMA), DISCERN, global quality (GQS) and usefulness scores by two independent ophthalmologists.

Results:

Eighty eight videos of the top 100 videos met the criteria. The mean DISCERN, JAMA, GQS and usefulness score were 44.81 ± 14 , 1.66 ± 0.58 , 2.81 ± 0.93 and 2.05 ± 1.24 , respectively. 52 (59.1%) videos were uploded by physicians and 36 (40.9%) videos were uploded by non-physicians. In the correlation analysis, all the scoring systems showed a significant and strong positive correlation with each other ($p < 0.001$). DISCERN, GQS, usefulness scores, viewing rate, number of likes, dislikes and comments also showed a statistically significant positive correlation.

Conclusion:

The content of YouTube videos regarding retinal detachment is of generally good quality and is educational. Improvement of videos uploaded by healthcare professionals will increase the reliability, quality and informativeness of the videos.

Key Words:

DISCERN score, Global Quality score, Journal of the American Medical Association score, Retinal detachment, YouTube videos

GİRİŞ

Nörosensöriyal retina tabakasının retina pigment epitelinden ayrılması retina dekolmanı olarak adlandırılmaktadır. Nörosensöriyal retina tabakası ve retina pigment epiteli arasında gerçek bir anatomik bağlantı yoktur ve bağlanma kuvvetleri zayıftır (1). Retinanın normal fonksiyonunu gösterebilmesi için retina pigment epiteli ile nörosensöriyal retina tabakasının temas halinde olması gerekmektedir, dolayısıyla fovea merkezinde meydana gelen bir ayrışma görme kaybı ile sonuçlanmaktadır (2, 3).

Retina dekolmanının yırtıklı, seröz ve traksiyonel olmak üzere üç ayrı tipi bulunmaktadır. Yırtıklı retina dekolmanı en sık görülendir ve retinada bulunan yırtık nedeniyle subretinal boşluğa geçen sıvı, dokuların ayrışmasına neden olmaktadır (2, 3). Seröz retina dekolmanında altta yatan inflamatuvar, enfeksiyöz, infiltratif, neoplastik, vasküler veya dejenaratif

hadiseler sorumludur (4). Traksiyonel retina dekolman ise travmatik veya altta yatan komorbid hastalıklara bağlı oluşan fibröz dokuların yaptığı çekinti nedeniyle meydana gelmektedir (5). Yırtıklı retina dekolmanın tedavisi kriyoterapi, lazer fotokoagülasyon, skleral çökertme, pnömotik retinopeksi ve pars plana vitrektomi yöntemlerinden uygun olan tercih edilirken, seröz ve traksiyonel retina dekolmanlarında öncelikle altta yatan hadiseye yönelik tedavi uygulanması, sonrasında gerekli olgularda cerrahi müdahale yapılması gerekmektedir (6).

Yapılan çalışmalarda retina dekolmanı görülme sıklığı 1/10.000 olduğu, ayrıca 85 yaşına kadar retina dekolmanı geçirme riski %3 olduğu bildirilmiştir (7, 8). Retina dekolmanı göz acillerindedir ve erken dönemde yapılan tedavinin görsel prognoz üzerine etkisi kanıtlanmıştır (9). Birçok hasta ilk olarak aile hekimleri ve acil servislere başvurduğu için retina dekolmanı tanısı oftalmolog olmayan klinisyenleri de, özellikle medikolegal açıdan, ilgilendirmektedir.

Bilgi edinme ve araştırma amacıyla sosyal medyanın kullanım sıklığı giderek artmaktadır. Global retina dekolmanı insidansı dikkate alındığında, klinik bilgi alma amaçlı sosyal medyayı kullanan geniş bir popülasyon ortaya çıkmaktadır. YouTube ikinci en sık kullanılan, ücretsiz video erişimi sağlayan bir web sitesidir (10). Hastalar, hasta yakınları, klinisyenler tarafından bilgi edinme amacıyla kullanım sıklığı gün geçtikçe artmaktadır. YouTube herkes tarafından kolaylıkla video yüklenebilen ve erişim sağlanabilen bir platformdur. YouTube kullanıcıları video yüklenmeden önce videoların güvenilirliğini ve doğruluğunu gösteren herhangi bir değerlendirmeye tabi tutulmamaktadırlar. Dolayısıyla videoların içeriklerinin araştırılması önem kazanmaktadır (11).

YouTube'da tıbbi hastalıklar ve/veya tedavi seçenekleri ile alakalı bilgi veren çok sayıda video bulunmaktadır. Biz de bu çalışmamızda retina dekolmanı ile alakalı videoların kalitesi, güvenilirliği, etkinliği ve popülaritesini değerlendirmeyi amaçladık.

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışmada kamuya açık veriler kullanıldığı için gözlemsel niteliktedir ve etik kurul onayından muaf tutulmuştur. Retrospektif ve kesitsel olan bu çalışma, 25 Ekim 2021 tarihinde YouTube (<http://www.youtube.com>) arama çubuğuna 'retinal detachment' ifadesi yazılarak gerçekleştirildi. Videolar kullanıcı girişi yapılmadan arama geçmişi temizlenerek gerçekleştirildi. Standart arama tercihi 'alakaya göre' olarak seçildi. İlk beş sayfadan sonra video erişim oranları önemli miktarda azaldığı için ilk beş sayfadaki toplam 100 videoyu değerlendirmeye aldık (12).

Tüm değerlendirmeler ve puanlamalar çift kör olarak iki oftalmolog (A.Ç.Y. ve E.H.A.) tarafından kaydedildi. Retina dekolmanı ile alakalı İngilizce videolar çalışmaya dahil edildi. İngilizce dışındaki dillerde olan videolar, sesi olmayan videolar, tekrarlayan videolar, reklamlar ve beğen, beğeni

veya yorum bilgisi olmayan videolar çalışma dışı bırakıldı. Videoların görüntüleme, beğeni, beğenmeme ve yorum sayıları, yüklenme tarihinden itibaren geçen zaman (25 Ekim 2021'e kadar), süresi, günlük görüntüleme oranı (gün başına düşen izlenme sayısı), yüklendiği ülke, yükleyen kaynak (hasta, özel veya devlet üniversitesi, klinisyen, sağlık kanalı), video türü (hasta deneyimi, bilimsel içerikli, bilgi içerikli), ve içerik (klinik bilgi, tedavi veya her ikisi) değerlendirildi. Ayrıca izleyici etkileşimi değeri (beğeni sayısı-beğenmeme sayısı) / toplam görüntüleme sayısı x 100 formülü kullanılarak hesaplandı. Tüm videolar kullanışlılık puanları, küresel kalite puanları (KKS), DISCERN ve Journal of the American Medical Association (JAMA) puanları da kaydedildi (13,14).

DISCERN puanlama sistemi üç bölümden oluşmaktadır, her bölüm kendi içinde 1'den 5'e kadar puanlanan 5 soru içermektedir. Puanlama 16-75 arasında ve 5 kategoride sınıflanmaktadır: Mükemmel (63-75 puan), iyi (51-62 puan), orta (39-50 puan), zayıf (27-38 puan), ve çok zayıf (16-26 puan) (13).

JAMA puanlama sistemi 0-1 olarak puanlanan dört kriterin değerlendirildiği (yazarlar, referans ve kaynaklar, finansal destek ve güncellik), 4 puanın en yüksek kaliteyi gösterdiği internetteki sağlık kaynaklarının güvenilirliğini ölçmek için kullanılan bir puanlama sistemidir (14). KKS ise 0-1 olarak puanlanan toplam 5 sorudan oluşan ve 5'in mükemmel kaliteyi gösterdiği videoların eğiticiliği, bilgi akışı, kullanım kolaylığı ve kalitesini değerlendirmek için kullanılmaktadır (14). Benzer şekilde kullanışlılık puanında da tanımlı, endikasyonu, ilgili prosedür, komplikasyon ve prognoz-sağkalım değerlendirilmekte ve 0-1 olarak puanlanmaktadır. 4-5 puan alan videolar hastalık hakkında en iyi ve doğru bilgiyi verdiğini göstermektedir (14).

İstatistiksel Analiz

İstatistiksel analiz, IBM SPSS, versiyon 24.0 (SPSS Inc., IL-USA) yazılımı kullanılarak yapıldı. Örneklemi tanımlamak için tanımlayıcı istatistikler ortalama ± standart sapma, nitel veriler frekans ve yüzde olarak ifade edildi. Normallik, Kolmogorov-Smirnov testi kullanılarak test edildi; normal dağılım gösteren verilere bağımsız örneklem t testi, normal dağılım göstermeyen verilere Mann-Whitney U testi uygulandı. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için Spearman korelasyon katsayısı testi kullanıldı. Sonuçlar %95 güven aralığında değerlendirildi ve 0,05'ten küçük tüm p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Tüm sayısal veriler için iki bağımsız yorumcunun değerlendirmelerinin ortalaması alındı ve aralarındaki uyumu değerlendirmek için kappa katsayısı kullanıldı.

BULGULAR

İlk 100 videodan 88 video çalışmaya dahil edildi. İngilizce dışında başka dilde olan ve tekrarlanan toplam 12 video çalışma dışı bırakıldı. Çalışmaya dahil edilen 88 video için tanımlayıcı veriler Tablo I de özetlenmiştir.

Tablo I. Videoların tanımlayıcı verileri

	Ortalama ± SD	Aralık
Görüntüleme (n)	32,050 ± 58,983	304.22-277.371
Görüntüleme oranı (günlük)	26 ± 39,34	0,09-166
Video yaşı (gün)	39,85 ± 30,38	2-116
Beğeni (n)	335,27 ± 569,88	5-2,400
Beğenmeme (n)	12,06 ± 22,2	0-91
Yorum (n)	83,61 ± 191,33	0-756
Süresi (dakika)	15,53 ± 21,89	1,08-91
İzleyici etkileşim değeri	10,05 ± 49,9	0,26-287,95
DISCERN puanı	44,81 ± 14	16-78
JAMA puanı	1,66 ± 0,58	1-4
Küresel Kalite puanı	2,81 ± 0,93	1-5
Kullanışlılık puanı	2,05 ± 1,24	0-5

SD, Standart deviasyon; JAMA, Journal of the American Medical Association.

Değerlendirmeye aldığımız 88 videonun yüklendiği ülkeler; 48 (%54,5) video Amerika Birleşik Devleti, 16 (%18,2) video Hindistan, 6 (%6,8) video Brezilya, 7 (%8) video İngiltere, 3 (%3,4) video Almanya, 8 (%9,1) video diğer ülkelere (Avustralya, İsviçre, Portekiz, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır). Yükleyen kaynaklara baktığımız zaman 36 (%40,9) video sağlık kanalı, 33 (%37,5) video klinisyen ve 19 (%21,6) video özel veya devlet üniversitesi tarafından yüklenmişti. Hastalar tarafından yüklenen herhangi bir video bulunmamaktaydı. Videoların 43 (%48,9) bilgi içerikli, 40 (%45,5) bilimsel içerikli ve 5 (%5,7) hasta deneyimini içermekteydi. Retina dekolmanı tiplerine göre baktığımız zaman 79 (%89,9) videoda yırtıklı retina dekolmanı, 1 (%1,1) videoda traksiyonel retina dekolmanı ve 8 (%9,1) videoda tüm retina dekolmanı tiplerinden bahsetmişti. Sadece eksudatif retina dekolmanı hakkında bilgi veren video bulunmamaktaydı. Ayrıca 26 (%29,5) videoda klinik bilgi, 28 (%31,8) videoda tedavi seçenekleri ve 34 (%38,6) videoda her ikisinden de bahsedildiğini gördük; video içeriklerine göre verilerin analizi Tablo II'de özetlendi. Sadece tedaviden bahseden videolar diğer gruplarla kıyaslandığında görüntüleme sayısı istatistiksel olarak anlamlı düşük bulduk (p = 0,007). Hem klinik hem de tedaviden bahseden videolarda ise DISCERN, KKS ve kullanışlılık puanlarının istatistiksel olarak anlamlı yüksek olduğunu gördük (p < 0,001).

Tablo II: Videoların içeriklerine göre analizi.

	Klinik (n=26)	Tedavi (n=28)	Her ikisi (n=34)	p
Görüntüleme (n)	43,786 ± 141,468	7,916 ± 11,869	46,926 ± 68,296	0,022
Görüntüleme oranı (günlük)	140,89 ± 677,46	14,57 ± 19,38	29,57 ± 40,27	0,121
Video yaşı (gün)	54,19 ± 38,57	27,68 ± 26,03	50,47 ± 35,78	0,007
Beğeni (n)	332,27 ± 1,243,04	93,21 ± 181,14	365,18 ± 574,49	0,183
Beğenmeme (n)	11 ± 29,20	5,64 ± 16,21	13,44 ± 19,84	0,047
Yorum (n)	52,5 ± 174,04	30,36 ± 97,99	74,65 ± 177,56	0,198
İzleyici etkileşim değeri	0,98 ± 0,93	11,63 ± 54,17	1,22 ± 1,07	0,273
DISCERN puanı	36,12 ± 5,67	40,14 ± 12,32	55,29 ± 13,3	<0,001
JAMA puanı	1,62 ± 0,5	1,57 ± 0,57	1,76 ± 0,65	0,487
Küresel Kalite puanı	2,39 ± 0,83	2,42 ± 0,58	3,44 ± 0,89	<0,001
Kullanışlılık puanı	1,15 ± 0,54	1,46 ± 0,84	3,21 ± 0,98	<0,001

JAMA, Journal of the American Medical Association.

Videoları yorumlayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir uyum mevcuttu ve yorumcular arasındaki uyum gücü %91,1 (kappa skoru: 0,911) olarak bulundu. Videoları yükleyen kaynaklar klinisyen ve klinisyen olmayan olarak iki ayrı grupta değerlendirildi ve veriler Tablo III’de özetlendi.

Tablo III: Videoların yükleyen kaynağa göre analizi.

	Klinisyen (n=52)	Klinisyen olmayan (n=36)	p
Görüntüleme (n)	25.666 ± 50.360	45.026 ± 125.110	0,973
Görüntüleme oranı (günlük)	18,74 ± 32,99	113,94 ± 574,41	0,476
Video yaşı (gün)	49,27 ± 37,61	37,17 ± 31,20	0,17
Beğeni (n)	239,35 ± 475,12	311,64 ± 1,069,93	0,605
Beğenmeme (n)	9,35 ± 18,79	11,53 ± 26,32	0,565
Yorum (n)	58,81 ± 156,7	47,08 ± 154,16	0,455
İzleyici etkileşim değeri	6,71 ± 39,78	1,22 ± 1,13	0,98
DISCERN puanı	46,63 ± 14,99	42,17 ± 12,15	0,132
JAMA puanı	1,87 ± 0,56	1,36 ± 0,49	<0,001
Küresel Kalite puanı	3 ± 0,97	2,53 ± 0,81	0,026
Kullanışlılık puanı	2,19 ± 1,28	1,83 ± 1,16	0,162

JAMA, Journal of the American Medical Association,

Klinisyenler tarafından yüklenen videoların puanlamaları klinisyen olmayanlarla kıyaslandığında daha yüksekti, JAMA ve KKS de bu yüksekliğin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu gördük ($p < 0,001$, $p = 0,026$, sırasıyla). Diğer parametrelerde istatistiksel olarak anlamlı bir fark izlenmedi. Verilerin korelasyon analizi Tablo IV’te gösterildi. Puanlama sistemleri arasında birbiriyle istatistiksel olarak anlamlı güçlü pozitif korelasyon saptandı ($p < 0,001$). DISCERN, KKS, kullanışlılık puanları da benzer şekilde beğeni, beğenmeme, yorum sayıları ve günlük görüntüleme oranı ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon gösterdi. Video uzunluğu da tüm puanlama sistemleri ve beğeni sayısı ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon gösterdi.

Tablo IV: Puanlama sistemleri ve video parametreleri ile arasındaki korelasyon analizi.

	Beğeni	Beğenmeme	Yorum	DISCERN puanı	JAMA puanı	Küresel Kalite puanı	Kullanışlılık puanı
Görüntüleme oranı	$r = 0,807$ $p < 0,001$	$r = 0,693$ $p < 0,001$	$r = 0,666$ $p < 0,001$	$r = 0,331$ $p = 0,02$	$r = -0,015$ $p = 0,89$	$r = 0,360$ $p = 0,001$	$r = 0,335$ $p = 0,001$
İzleyici etkileşim değeri	$r = 0,181$ $p = 0,092$	$r = -0,13$ $p = 0,226$	$r = 0,073$ $p = 0,497$	$r = 0,173$ $p = 0,107$	$r = 0,084$ $p = 0,438$	$r = 0,172$ $p = 0,108$	$r = 0,107$ $p = 0,323$
Süresi	$r = 0,337$ $p < 0,001$	$r = 0,17$ $p = 0,113$	$r = 0,202$ $p = 0,059$	$r = 0,477$ $p < 0,001$	$r = 0,267$ $p = 0,012$	$r = 0,397$ $p < 0,001$	$r = 0,415$ $p < 0,001$
DISCERN puanı	$r = 0,339$ $p = 0,001$	$r = 0,298$ $p = 0,005$	$r = 0,270$ $p = 0,001$	-	$r = 0,448$ $p < 0,001$	$r = 0,899$ $p < 0,001$	$r = 0,832$ $p < 0,001$
JAMA puanı	$r = 0,080$ $p = 0,461$	$r = 0,111$ $p = 0,302$	$r = -0,082$ $p = 0,450$	-	-	$r = 0,473$ $p < 0,001$	$r = 0,327$ $p = 0,002$
Küresel Kalite puanı	$r = 0,387$ $p < 0,001$	$r = 0,369$ $p < 0,001$	$r = -0,314$ $p = 0,003$	-	-	-	$r = 0,807$ $p < 0,001$
Küresel Kalite puanı	$r = 0,268$ $p = 0,012$	$r = 0,256$ $p = 0,016$	$r = 0,227$ $p = 0,033$	-	-	-	-

JAMA, Journal of the American Medical Association,

TARTIŞMA

Geçmişte, hastaların bilgi alabilecekleri tek kaynak çoğunlukla sağlık profesyonelleriydi. Günümüzde küresel olarak internet kullanımı giderek yaygınlaşmakta; bunun sonucunda sağlık alanındaki bilgilere erişmek için video paylaşım sitelerinin ve sosyal medya platformlarının kullanımı giderek artmaktadır (10, 15, 16). Çevrimiçi bilgi kaynaklarının kullanılması yaygınlaştıkça, içeriklerinin kalitesinin değerlendirilmesinin önemi artmaktadır. YouTube kendini sürekli güncelleyen, kolay erişim sağlayan, kullanıcı sayısı sürekli artan bir ücretsiz video paylaşım platformudur. Bilgi edinme amaçlı YouTube kullanımının artması, videoların kalite ve içeriklerinin değerlendirmesi ihtiyacını doğurmuştur. Literatürde son yıllarda YouTube video içeriklerinin değerlendirildiği birçok çalışma bulunmaktadır.

Daha önce yapılmış çalışmalarda yaş aralığı, etnik köken ve coğrafik duruma bağlı olarak değişmekle birlikte retina dekolmanı görülme sıklığı %10,5 (%6,3 - %17,9) olduğu bildirilmiştir. Özellikle yırtıklı retina dekolmanı önemli göz acillerinden biridir. Yırtıklı retina dekolmanında tanı ile tedavi arasında geçen sürenin görsel prognoz üzerine etkisi büyüktür (9). Hastaların büyük bir kısmı birinci basamak sağlık hizmetlerine; aile hekimlerine ve acil servislere başvurmaktadırlar. Dolayısıyla retina dekolmanı sadece oftalmologları değil, birinci basamakta çalışan tüm sağlık çalışanlarının da çalışma alanına girmektedir. Bilgi edinme amaçlı Youtube’u hastaların yanı sıra sağlık çalışanları da kullanmaktadır. Dolayısıyla bu videoların içerikleri ve kalitelerinin önemi artmaktadır. Çalışmamızda videoları yükleyen kaynaklara baktığımız zaman %59,1 oranda klinisyenler tarafından yüklendiğini görmekteyiz, önceki yapılan çalışmalarda da belirtildiği üzere klinisyenler tarafından yüklenen videoların sayısı arttıkça içeriklerin güvenilirliği ve kalitesi artmaktadır (14, 17).

Video içeriklerinin kalitesini ve güvenilirliğini ölçmek için literatürde birçok farklı puanlama sistemi tanımlanmıştır (18, 19). Çalışmamızda DISCERN, JAMA, KKS ve kullanışlılık puanlama sistemlerini kullandık ve ortalama değerleri sırasıyla $44,81 ± 14$, $1,66 ± 0,58$, $2,81 ± 0,93$ ve $2,05 ± 1,24$ olduğunu gördük. Bu puan değerleri retina dekolmanı videolarının göreceli kaliteli olduğunu göstermektedir. Daha önceki yapılan çalışmalarda da oranlar benzer bulunmuştur (14, 17, 20). Ayrıca verileri videoları yükleyen kaynaklara göre klinisyen ve klinisyen olmayan olarak sınıflandırılarak incelendiğimizde klinisyenler tarafından yüklenen videoların DISCERN, JAMA, KKS ve kullanışlılık puanlarının yüksek olduğunu JAMA ve KKS puanlarındaki bu yüksekliğin istatistiksel bir fark yarattığını da görmekteyiz. Bu yükseklik daha önceki yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir (21, 22). İzleyicilerin daha kaliteli ve doğru bilgilere ulaşması için sağlık profesyonellerinin video paylaşım platformlarına video yüklemesi konusunda motive ve teşvik edilmeleri önem arz etmektedir.

Çalışmamızda 26 (%29,5) videoda klinik bilgi, 28 (%31,8) videoda tedavi seçenekleri ve 34 (%38,6) videoda her ikisinden de bahsedildiğini gördük. Sadece tedaviden bahseden videoların görüntüleme sayısı klinik ve her ikisinden bahsed-

en videolara kıyasla çok daha düşüktü. Bu da bize izleyicilerin videoları daha çok klinik hakkında bilgi alma amaçlı izlediklerini düşündürdü. Ayrıca sadece klinik hakkında bilgi veren videoların DISCERN, KKS ve kullanılabilirlik puanları istatistiksel olarak anlamlı düşüktü. Tedaviden bahseden videolar, klinikten bahseden videolara kıyasla daha çok izlenmesine rağmen; içerik kalitesini gösteren puanların daha düşük olduğunu gördük.

Videoların görüntüleme sayıları popülaritesini, günlük görüntüleme oranları ise güncelliğini göstermektedir (23). Bizim çalışmamızda klinisyen olmayanlar tarafından yüklenen videoların görüntüleme, beğeni sayıları ve günlük görüntüleme oranları göreceli yüksek bulundu. Fakat bu parametreler videoları yükleyen kaynaklar tarafından kolaylıkla manipüle edilebilmektedir. Literatürde bu veriler arasında yapılacak olan korelasyon analizinin daha objektif veriler sunabileceği gösterilmiştir (17). Korelasyon analizi incelendiğinde günlük görüntüleme oranları ile beğeni, beğenmeme, yorum sayıları arasında güçlü bir pozitif korelasyon olduğunu gördük.

Bu çalışmanın bazı sınırlamaları mevcuttur. Çalışmada sadece İngilizce videolar değerlendirilmiştir, diğer dillerdeki video sayıları az olmasına rağmen tüm videoların değerlendirilmesi sonuçların daha objektif olmasını sağlayabilir. Youtube interaktif bir video paylaşım platformudur, dolayısıyla yüklenen videoların yeniden düzenlenmesi, silinmesi veya yeni videoların yüklenmesi ile sonuçlar değişebilir. Ayrıca arama anahtar kelimesinin yazılımı ve yazıldığı coğrafik bölgeye, arama yapan kişinin eski arama geçmişi de çıkan videoların sıralamasını etkilemektedir. Tüm bu sınırlamalara rağmen videoların iki farklı oftalmolog tarafından incelenmesi ve aralarındaki istatistiksel olarak anlamlı güçlü bir korelasyon bulunması verileri değerli kılmaktadır. Ayrıca videoları klinik ve cerrahi bilgi içeriğine göre ayrı ayrı değerlendirilmesi bu çalışmanın farklılığıdır.

SONUÇ

Sonuç olarak, YouTube insanların bilgi almak amaçlı yaygın olarak kullandığı önemli bir platformdur. Retina dekolmanıyla alakalı klinik bilgi içeren videoların tedavi seçeneklerini anlatan videolarla karşılaştırıldığı zaman daha popüler olduğunu gördük, ama videoların kaliteleri ve güvenilirlikleri bu popülerlikle korele değildi. Klinisyenler tarafından yüklenen videoların içerikleri ve kaliteleri daha yüksekti. Yanıltıcı bilgilere karşı güvenilir videoların izlenmesi çok önemlidir. Dolayısıyla klinisyenlerin hastalıkların klinik bilgilerini de içeren videoları yüklemeleri konusunda teşvik etmek gerekmektedir. Benzer şekilde izleyicilerin de sağlık profesyonelleri tarafından yüklenen videoları izlemeleri konusunda yönlendirilmeleri gerekmektedir.

Finansman veya Mali Destek:

Herhangi bir finansman veya mali destek kullanılmamıştır.

Çıkar Çatışması:

Herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemektedir.

Yazarların Katkısı:

Çalışmanın konsepti ve dizaynı: A.Ç.Y. Verilerin toplanması ve işlenmesi: E.H.A. Verilerin analizi ve yorumlanması: A.Ç.Y. Literatür araştırması: E.H.A. Makalenin yazımı: A.Ç.Y. Kritik gözden geçirme: A.Ç.Y. Yayınlanacak versiyonun nihai onayı: A.Ç.Y. ; E.H.A. Kaynaklar ve Fon sağlama: E.H.A. ; Malzemeler: E.H.A.

Etik Kurul Onay Bilgisi:

Bu çalışmada kamuya açık veriler kullanıldığı için gözlemsel niteliktedir ve etik kurul onayından muaf tutulmuştur.

1. Steinberg RH, Wood I. Pigment epithelial cell ensheathment of cone outer segments in the retina of the domestic cat. *Proc R Soc Lond B Biol Sci.* 1974;187:461-78.
2. Yanoff M, Duker JJ. *Ophthalmology.* 2nd ed. St Louis, MO: Mosby, 2004:982-9.
3. Kanski JK. *Clinical ophthalmology.* Edinburgh, UK: Butterworth-Heinemann, 2003:349-88.
4. Amer R, Nalcı H, Yalçındağ N. Exudative retinal detachment. *Surv Ophthalmol.* 2017;62:723-69.
5. Yanoff M, Duker JJ. *Ophthalmology.* 2nd ed. St Louis, MO: Mosby, 2004:990.
6. Ghazi NG, Green WR. Pathology and pathogenesis of retinal detachment. *Eye (Lond).* 2002;16:411-21.
7. Go SL, Hoyng CB, Klaver CC. Genetic risk of rhegmatogenous retinal detachment: a familial aggregation study. *Arch Ophthalmol.* 2005;123:1237-41.
8. Polkinghorne PJ, Craig JP. Northern New Zealand rhegmatogenous retinal detachment study: epidemiology and risk factors. *Clin Experiment Ophthalmol.* 2004;32:159-63.
9. Abouzeid H, Wolfensberger TJ. Macular recovery after retinal detachment. *Acta Ophthalmol Scand.* 2006;84:597-605.
10. Erdem MN, Karaca S. Evaluating the Accuracy and Quality of the Information in Kyphosis Videos Shared on YouTube. *Spine (Phila Pa 1976).* 2018;43:E1334-E1339.
11. Singh SK, Liu S, Capasso R, Kern RC, Gouveia CJ. YouTube as a source of information for obstructive sleep apnea. *Am J Otolaryngol.* 2018;39:378-82.
12. Morahan-Martin JM. How internet users find, evaluate, and use online health information: a cross-cultural review. *Cyberpsychol Behav.* 2004;7:497-10.
13. Allam A, Schulz PJ, Krauthammer M. Toward automated assessment of health Web page quality using the DISCERN instrument. *J Am Med Inform Assoc.* 2017;24:481-7.
14. Kalayci M, Cetinkaya E, Suren E, Yigit K, Erol MK. Are YouTube Videos Useful in Informing Patients about Keratoplasty? *Semin Ophthalmol.* 2021;22:1-6.
15. Gokcen HB, Gumussuyu G. A quality analysis of disc herniation videos on YouTube. *World Neurosurg.* 2019;124:e799-e804.
16. Ranade AS, Belthur MV, Oka GA, Malone JD. YouTube as an information source for clubfoot: a quality analysis of video content. *J Pediatr Orthop B.* 2020;29:375-8.
17. Altunel O, Sirakaya E. Evaluation of YouTube videos as sources of information about multifocal intraocular lens. *Semin Ophthalmol.* 2021;18:1-5.
18. Lim Fat MJ, Doja A, Barrowman N, et al. YouTube videos as a teaching tool and patient resource for infantile spasms. *J Child Neurol.* 2011;26:804-9.
19. Sood A, Sarangi S, Pandey A, et al. YouTube as a source of information on kidney stone disease. *Urology.* 2011;77:558-62.
20. Mangan MS, Cakir A, Yurttaser Ocak S, Tekcan H, Balci S, Ozcelik Kose A. Analysis of the quality, reliability, and popularity of information on strabismus on YouTube. *Strabismus.* 2020;28:175-80.
21. Bora K, Das D, Barman B, Borah P. Are internet videos useful sources of information during global public health emergencies? A case study of YouTube videos during the 2015-16 Zika virus pandemic. *Pathog Glob Health.* 2018;112:320-8.
22. Kocuyigit BF, Akaltun MS, Sahin AR. YouTube as a source of information on COVID-19 and rheumatic disease link. *Clin Rheumatol.* 2020;39:2049-54.
23. Gabarron E, Fernandez-Luque L, Armayones M, Lau AY. Identifying Measures Used for Assessing Quality of YouTube Videos with Patient Health Information: A Review of Current Literature. *Interact J Med Res.* 2013;2(1):e6.